

№7/02 від 21 липня 2021

**Президенту України
Зеленському В. О.**

Копія:

**Секретарю Ради національної
безпеки і оборони України
ДАНІЛОВУ О. М.**

**Керівнику Офісу Президента
України
ЄРМАКУ А. Б.**

**Міністру енергетики України
ГАЛУЩЕНКО Г. В.**

**Голові правління НАК «Нафтогаз
України»
ВІТРЕНКО Ю. Ю.**

**в.о. Голови Державного агентства
з енергоефективності та
енергозбереження України
ГУРІ К. Ю.**

Вельмишановний пане Президенте!

Громадська спілка “Global 100%RE Ukraine” - платформа, що об’єднує національні громадські організації, що працюють в галузі охорони довкілля, відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) та енергоефективності, висловлює Вам повагу та звертається з наступним.

Ми вбачаємо вкрай високі ризики у неоголошеній гібридній війні, що ведеться протягом останніх кількох років проти сектору ВДЕ в Україні, та відсутності належної реакції держави на дану ситуацію.

По-перше, 2 червня 2021 року, Кабінетом Міністрів України зареєстровано у Верховній Раді України законопроект No 5600 “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень”, який, зокрема, пропонує ввести акцизний податок на продаж електроенергії з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) на рівні 3,2%. 1 липня 2021 року, Верховна Рада України прийняла даний законопроект у першому читанні. Так як станом на 01 серпня 2020 року відповідно до підпункту 213.2.8 пункту 213.2 статті 213 Податкового кодексу України “реалізація електричної енергії, виробленої з ВДЕ, відносилась до операцій, які не підлягають оподаткуванню акцизним податком”, скасування цієї норми означає грубе порушення Урядом України зобов’язання щодо застосування до виробників з ВДЕ законодавства України, чинного на день набрання чинності Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії” та на день підписання Меморандуму про Взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики в Україні. Введення акцизного податку на електроенергію з ВДЕ свідчатиме про ігнорування як чинного законодавства, так і зобов’язань перед інвесторами в ВДЕ, що взяті чинним Урядом та чинним складом Верховної Ради України. Така ініціатива завдасть подальшої шкоди інвестиційному клімату в Україні та унеможливить залучення коштів в нові енергетичні та екологічні проекти.

По-друге, Європейський Банк Реконструкцій та Розвитку та міжнародна фінансова організація NEFCO офіційно відмовились інвестувати в нові проекти “зеленої” енергетики в Україні через ретроспективне зниження “зеленого” тарифу для виробників з відновлюваних джерел енергії, невиконання ДП “Гарантований покупець” своїх зобов’язань та можливе запровадження акцизного податку на електричну енергію з ВДЕ. Таку ж позицію зайняли деякі національні банки, а саме Ощадбанк, Укргазбанк, Приватбанк та Укресімбанк.

По-третє, досі не затверджено Другий Національно визначений внесок України до Паризької угоди (НВВ2). Коли у 2019 році Україні вдалось скоротити викиди парникових газів на 37% порівняно з показником 1990 року, то в оновленому НВВ2 обговорюється наступна, більш амбітна ціль по скороченню CO₂ – 35-40% до 2030 року. В той же час, відповідно до того ж НВВ2, у 2060 році Україна має стати кліматично нейтральною, відповідно досягнення цієї цілі буде неможливим без широкомасштабного розвитку відновлюваних джерел енергії. До того ж, поставленої цілі до 2060 року недостатньо для демонстрації міжнародній спільноті прагнення України розвивати відновлювані джерела енергії та слідувати сучасним енергетичним тенденціям. У зв’язку з цим, варто нагадати, про необхідність прийняття українського Green Deal, адже в Україні вже існує для цього підґрунтя. Зокрема, це стосується обґрунтованого прогнозу виведення з експлуатації майже всіх

вугільних і атомних блоків у період з 2030 по 2050 роки. Тому вже сьогодні потрібно думати та приймати відповідні політичні рішення щодо компенсування відновлюваними джерелами енергії у комбінації з високоманевровою генерацією та системами зберігання і накопичення енергії виведеної з експлуатації традиційної генерації.

По-четверте, Міністерство юстиції України вже отримало повідомлення про перший арбітраж проти держави Україна у зв'язку з порушенням договору до Енергетичної хартії (1994). Мова йде про невиконання державою взятих на себе зобов'язань по забезпеченню вчасних та повних виплат виробникам з ВДЕ по “зеленому” тарифу за поставлену в мережу електроенергію у 2020 році. Більше того, ДП “Гарантований покупець” продовжує накопичувати заборгованість перед виробниками з ВДЕ вже і 2021 році. Так, станом на 20.07.2021 року, виплати за період з січня по березень 2021 року становлять 93%, за квітень — 72%, а за травень — всього 66%. Наразі борги перед виробниками за відпущену електроенергію з ВДЕ становить понад 20 млрд грн. Враховуючи такий рівень виплат та можливість введення акцизного податку на електроенергію з ВДЕ, існує висока ймовірність, що цей арбітраж далеко не останній і згодом все більше інвесторів будуть змушені захищати свої права у міжнародних судових інстанціях. Варто зазначити, що позивання інвесторів в ВДЕ для України є не вигідним не лише через програшну позицію держави, але й через значні витрати, які Україна понесе при оплаті юридичних послуг.

По-п'яте, Конституційний суд України досі не виніс рішення по конституційному поданню 47 народних депутатів щодо визнання неконституційними окремих положень Законів України щодо встановлення “зеленого” тарифу.

Більше того, значний вплив на розвиток сектору “зеленої” енергетики має подання громадянської платформи “Ліга антитрасту” до Антимонопольного комітету України щодо незаконності державної підтримки сектору ВДЕ. Відсутність рішень по вищезазначеним справам створює невизначеність на ринку ВДЕ України і є бар'єром для подальшого залучення інвестицій у цей сектор.

Врешті решт, виробники електроенергії з ВДЕ досі перебувають в очікуванні запровадження аукціонів з ВДЕ. Нагадаємо, що перший аукціон мав відбутися ще в кінці 2019 року, тобто вирішення даного питання затягується вже на 2 роки. Це при тому, що вже з 01 січня 2023 року, нові проекти з сонячної та вітрової енергетики, а також біомаси і біогазу, не зможуть отримувати “зелений” тариф. Саме тому відсутність аукціонів на підтримку створення маневреної генерації і накопичувачів енергії робить неможливим подальший розвиток ВДЕ в Україні.

Стає зрозумілим, що в Україні сьогодні проводиться **свідома потужна PR компанія проти ВДЕ**, з широким залученням народних депутатів та посадовців, результатом якої вже стало породження негативного іміджу сектору в очах суспільства. За такої ситуації стає зрозуміло, що **Україна незацікавлена у розвитку**

відновлюваних джерел енергії та у виконанні взятих на себе кліматичних та енергетичних міжнародних зобов'язань.

Враховуючи вищезазначене, за збереження нинішнього тренду спрямованого проти розвитку ВДЕ в Україні, ми прогнозуємо, що Україні потрібно готуватись до:

- Повного зупинення інвестування у сектор ВДЕ, деградації енергетичної системи, неспроможності держави забезпечити прийнятні ціни на тепло і електроенергію для споживачів тощо.
- Зупинення процесу інтеграції України в ЄС, адже питання декарбонізації національної економіки та розвиток відновлюваних джерел енергії є невід'єдними для інтеграції. В той же час, така ситуація є вигідною для Російської Федерації, яка і надалі буде тиснути на Україну завдяки імпортованим енергоносіям. Так, лише у 2019 році Україна заплатила за імпортовані енергоносії та енергоємні товари (природний газ, вугілля, нафта та нафтопродукти) близько 17 млрд доларів. За роки ж незалежності Україна витратила більше 100 млрд доларів на імпорт лише природного газу, що становить фактично розмір сьогоденішнього ВВП України. Саме тому розвиток відновлюваних джерел енергії сприятиме не лише енергетичній незалежності України, але і можливості направляти такі значні фінансові ресурси, зокрема, на модернізацію енергетичної системи України.
- Суттєвих втрат українського експортно-орієнтованого бізнесу від введення європейськими країнами інструменту СВМ (Carbon Border Adjustment Mechanism).
- Суттєвих втрат з державного бюджету України на покриття витрат, спричинених міжнародними арбітражами.

Рішенням усіх вищезазначених проблем є розвиток відновлюваних джерел енергії. Зокрема, в оперативному порядку необхідно:

- Прийняти чітку Стратегію розвитку відновлюваних джерел енергії до 2050 року, включно з врахування розвитку технології “зеленого” водню;
- Створити фонд декарбонізації та поступово підвищувати податок на викиди CO₂ відповідно до європейських норм та практик;
- Запровадити “зелені” аукціони для будівництва нових проектів з ВДЕ, маневрових потужностей і систем зберігання та накопичення енергії;
- Зупинити політичний тиск на інвесторів з ВДЕ та забезпечити стабільний інвестиційний клімат в країні.

Зважаючи на усе вищевикладене та прагнення України стати повноцінним Європейського Союзу, розвиток відновлюваних джерел енергії є неминучим для застарілої української енергосистеми, яка продукує значні викиди парникових газів, що суперечить сучасній кліматичній політиці передових країн ЄС та світу.

Просимо Вас, шановний Володимире Олександровичу, особисто вплинути на ті виклики, які постали перед сектором відновлюваних джерел енергії та на відповідні державні органи влади, які свідомо ведуть Україну по хибному шляху, врозріз з міжнародними зобов'язаннями та гарантією підтримувати вигідний бізнес-клімат в країні. Перш за все, просимо Вас вплинути на Кабінет Міністрів України з метою скасування норми про введення акцизного податку на електроенергію з ВДЕ, що передбачено законопроектом №5600. Просимо Вас зустрітись з представниками галузевих асоціацій та національними і міжнародними інвесторами з ВДЕ для обговорення сучасного стану та шляхів потенційного вирішення кризи в секторі “зеленої” енергетики в Україні. Інвестори з ВДЕ готові і надалі інвестувати у розвиток національної економіки та розвивати екологічно-чисті відновлювані джерела енергії, проте для цього потрібна підтримка держави та чіткі і справедливі “правила гри” на ринку. Ми залишаємось у Вашому розпорядженні та чекатимемо на зустріч з Вами!

З повагою,

Голова правління ГС “Global 100RE Ukraine”

Олександр Домбровський

**Амбасадор чистої енергії в світі,
Член правління ГС «Global 100% RE Україна»**

Руслана Лижичко

Голова правління ГС «Біоенергетична асоціація України»

Георгій Гелетуха

Голова правління ГС “Українська вітроенергетична асоціація”

Андрій Конеченков

Президент енергетичної асоціації «Українська воднева рада»

Олександр Рєпкін

**Виконавчий директор ГС
«Асоціація сонячної енергетики
України»**

Артем Семенишин

**Президент ГС «Професійна
асоціація екологів України»**

Людмила Циганок

**Голова правління ГО
«Українська асоціація
енергосервісних компаній»**

Олексій Корчміт